

INFOFOLDER

ALLERGIEËN

Werkgroep Huidproblemen

september 1999

Overgevoelighedsreacties bij de kat

Hoe ontstaat een allergie?

Of een stof een allergie veroorzaakt, hangt af van de eigenschappen van de betrokken stoffen. Maar ook persoonlijke eigenschappen van het dier spelen een rol. Over deze persoonlijke eigenschappen en welk type overgevoelighedsreacties precies plaatsvinden, is bij de kat nog onvoldoende bekend. Het is goed mogelijk dat een kat jaren achtereen met een bepaalde stof in contact is geweest, voordat deze een overgevoelighedsreactie ontwikkelt. Anderzijds kan een contact van enkele weken al voldoende zijn om de overgevoelighedsreactie te laten ontstaan. Is de kat eenmaal allergisch, dan zijn slechts kleine hoeveelheden van het allergeen (de stof) nodig om huidklachten te veroorzaken. Een allergie blijft levenslang bestaan.

Welke allergieën komen bij de kat voor?

De meest voorkomende allergieën bij de kat zijn:

- * een vlooiënallergie
- * een voedselovergevoeligheds
- * een atopie

Bij een kat kunnen ook meerdere allergieën naast elkaar voorkomen, bijvoorbeeld een vlooiënallergie in combinatie met een voedselallergie of atopie.

*** Vlooiënallergie**

Hoe ontstaat een vlooiënallergie?

Van alle allergieën wordt de vlooiënallergie het meest gezien. Deze allergie kan ontstaan nadat de

kat herhaaldelijk is blootgesteld aan vlooiënbeten. Vlooiënallergische katten zijn overgevoelig voor het speeksel van de vlo. Heeft een vlo gebeten, dan ontwikkelt de kat een immunologische reactie. Deze immunologische reactie is verantwoordelijk voor het vrijkomen van bepaalde stoffen. Deze stoffen veroorzaken een ontstekingsreactie in de huid die gepaard gaat met jeuk. Is het dier eenmaal gevoelig, dan is één beet per week voldoende om de allergische reactie in stand te houden.

Op welke leeftijd komt het voor?

In principe kan een vlooiënallergie op iedere leeftijd ontstaan, maar zijn de katten zelden jonger dan 6 maanden. Er is geen geslacht- of rasprevalentie.

Wat is het klinisch beeld?

Een vrij heftige jeuk - met name op de rug - is het eerste verschijnsel. De jeuk is eventueel seizoensgebonden, met een piek in de zomer en nazomer. Meestal bestaat de jeuk het hele jaar door. Een vlooiënallergie gaat vaak gepaard met kale plekken en kleine korsten (een miliaire dermatitis). De plekken zijn met name gelokaliseerd op het achterste deel van de rug, de binnenzijde van de dijen, de buik, de flanken en de nek.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Een miliaire dermatitis kan ook worden gezien bij een voedselallergie, atopie of een mijteninfectie. Daarom is het belangrijk dat de diagnose wordt gesteld. Belangrijk is het verloop van de huidproblemen (eventueel seizoen van optreden),

aanwezigheid van huidproblemen en jeuk bij de eigenaren en andere huisdieren en het effect van een goede vlooiënbestrijding. Het effect van een grondige vlooiënbestrijding is diagnosebevestigend.

Wat is de behandeling?

Naast eventuele symptomatische behandeling van de patiënt, bestaat de therapie uit een uitgebreide vlooiënbestrijding, gericht op de verschillende stadia van de vlooiencyclus. Symptomatisch kan de jeuk worden bestreden met antihistaminica, corticosteroiden en essentiële vetzuren.

Belangrijk is dat de uitgebreide vlooiënbestrijding het hele jaar door wordt uitgevoerd en dat de kat de rest van zijn leven hiermee moet worden behandeld.

*** Voedselovergevoeligheid**

Hoe ontstaat een voedselovergevoeligheid?

Een voedselovergevoeligheid wordt veroorzaakt door een overgevoelighedsreactie voor bepaalde bestanddelen in het voer. In het algemeen is het allergeen een eiwit. We spreken van een voedselovergevoeligheid, omdat zowel een voedselallergie, als een voedselintolerantie (waarbij dus geen immunologische reactie aanwezig is) hetzelfde klinische beeld kan geven. Deze twee reacties zijn op basis van de symptomen niet van elkaar te onderscheiden. Alle voederbestanddelen kunnen een overgevoelighedsreactie veroorzaken, bijvoorbeeld melk, melkproducten, rundvlees, kip, kippenvlees, maïs, soja, paardenvlees etc.

Wanneer komt het voor?

Er is geen geslacht- of rasprevalentie bekend. In principe kan een voedselallergie op alle leeftijden voorkomen, maar ze lijkt vaker voor te komen bij jonge dieren. Omdat verschillende merken voeders vaak zijn opgebouwd uit dezelfde basiscomponenten en eiwitbronnen, kan een allergie voorkomen bij dieren die steeds verschillende voeders krijgen. Daarentegen kan het ook voorkomen dat een kat jeuk krijgt, terwijl het dier al jaren hetzelfde voer krijgt.

Wat is het klinisch beeld?

Een voedselallergie gaat gepaard met een niet seizoengebonden jeuk. Het beeld kan fluctueren

en de huidveranderingen kunnen van patiënt tot patiënt wisselen. Ze kan gepaard gaan met een miliaire dermatitis en veel lijken op een vlooiënallergie. Het is ook mogelijk dat de kat een eosinofiel granuloom ontwikkelt of alleen maar kale plekken door het vele likken. De verschillende beelden kunnen ook naast elkaar voorkomen bij een patiënt. In een groot deel van de gevallen is de jeuk gelokaliseerd aan de kop, oorschelpen en nek. Ook wordt wel jeuk over het hele lichaam gezien. In een klein deel van de gevallen kunnen huidproblemen samen gaan met maag-darmklachten.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Een voedselovergevoeligheid kan klinisch lijken op een vlooiënallergie of een atopie. De diagnose kan alleen worden gesteld met behulp van een eliminatiedieet. Dit dieet moet zelf worden bereid en bestaat uit een vleessoort die de kat nooit eerder heeft gekregen (en er dus nog niet een allergie tegen kan hebben opgebouwd) en gekookte rijst of macaroni als koolhydraatbron. Het dieet moet minstens 6 weken worden verstrekt. Er mogen geen andere voedselbestanddelen worden gegeven, dus geen melk, snoepjes, worst en andere tussendoortjes. Om te voorkomen dat de kat buiten op straat iets opeet, moet de kat in de testperiode binnen worden gehouden of alleen onder begeleiding in de tuin worden gelaten. Voor het aantonen van een voedselallergie is een commercieel hypoallergeen dieet niet betrouwbaar. Deze diëten bevatten te veel voedselbestanddelen, waardoor een negatief testresultaat nog geen voedselallergie uitsluit.

Wat is de therapie?

De therapie bestaat uit het vermijden van de oorspronkelijke voeding. Deze moet worden vervangen door een commercieel hypoallergeen voer. Om er achter te komen welk voer geschikt is voor de patiënt, kan, nadat de diagnose met het zelfbereide eliminatiedieet is gesteld, een testperiode met verschillende hypoallergene voeders worden ingevoerd. Een symptomatische behandeling van de jeuk met corticosteroiden heeft bij een voedselovergevoeligheid vaak geen effect.

* Atopie

Hoe ontstaat een atopie?

Een atopie is een overgevoelighedsreactie voor bepaalde allergenen uit de omgeving. Deze allergenen kunnen worden ingeademd of via het maagdarmkanaal of de huid het lichaam binnenkomen. Door de overgevoelighedsreactie komen stoffen in het lichaam vrij die huidproblemen of in sommige gevallen problemen van de luchtwegen kunnen geven.

Stoffen die vaak een allergie veroorzaken, zijn: gras- en boompollen, huisstofmijten, bloemen en planten of huidschilfers van dieren of mensen.

Wanneer komt het voor?

Er is geen geslacht- of rasprevalentie aanwezig. De eerste verschijnselen lijken vooral op jonge leeftijd voor te komen. Bij de mens en hond is een duidelijk genetische component aanwezig, bij de kat is hierover nog te weinig bekend.

Wat is het klinisch beeld?

De jeuk kan wel of niet seizoengebonden zijn, afhankelijk van het allergeen. De jeuk hoeft niet altijd goed zichtbaar te zijn voor de eigenaar, met name als er sprake is van kale plekken zonder dat de huid is aangetast. Indirecte tekenen van likken zijn: braken van haarballen, haren in de ontlasting van de kat, haren tussen de tanden of haarplukjes in de mand van de kat. De huidafwijkingen kunnen verschillen. De vier meest voorkomende reactiepatronen zijn:

- kale plekken als gevolg van overmatig likken
- grote ontstoken plekken, met name aan kop en oren
- een eosinofiel granuloom, ulcus op de lip of een eosinofiele plaque
- kleine korstjes (een miliaire dermatitis)

Een combinatie van de bovenstaande reactiepatronen is mogelijk.

Oogontsteking, hoesten en niezen kan wel of niet in combinatie met huidproblemen worden gezien.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Een atopie kan klinisch lijken op een vlooienallergie, een voedselovergevoelighedsreactie, een mijteninfectie, of likken als gevolg van stress. De

diagnose is te stellen door uitsluiting van andere aandoeningen in combinatie met het aspect van de huidveranderingen en het ziekteverloop.

Over de betrouwbaarheid van de huidtest is nog weinig te vertellen, gezien de gebrekkige ervaring vergeleken met de hond. Bloedtesten op basis van antigeenspecifieke antilichaamdetectie zijn onvoldoende geëvalueerd om als betrouwbaar te beschouwen.

Wat is de behandeling?

Omdat de huidtest bij de kat niet betrouwbaar is, kunnen we niet vaststellen waar het dier overgevoelig voor is. Een symptomatische bestrijding van de jeuk is dan het enige wat rest. Hiervoor kunnen corticosteroiden, antihistaminica en eventueel essentiële vetzuren worden gegeven.